

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egy évre . . . 10 K. — f.
 Hat óra . . . 5 K. — f.
 Három óra . . . 2 K. 50 f.
 Egyes számok ára 20 fillér.

BARSS

POLITIKAI HETILAP.

HIRDETÉSEK

□ centiméterenként - 4 fillér.
 Nyilttéri közlemények garmond-
 soronként 30 fillér.

Gyakori hirdetőik és a velünk
 összekötöttesben levő hird. irodák
 árendjében részesülnek.

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.

Kéziratok vissza nem adatnak.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

Megjelen vasárnap reggel.

FŐMUNKATÁRS: DR. KERSÉK JÁNOS.

A hirdetőket, előfizetőket s a reklamációkat
 kiadóhivatalba kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI és TÁRSA.

Kiábrándulás.

A szocialisták vezetőinek egyrésze a munkásbiztosító pénztár alkalmazot-taivá lett. Azóta legalább látszólag csend van a látóhatáron. Mint épen most olvassuk a napilapokban, hogy a szocialisták tiltakoznak Sztéryni államtitkárnak a képviselőházban elhangoztatott azon vádjá ellen, hogy a munkás pénztár egyik vezető fia Bokányi Dezső, az egykori agitátor, bujtogatta sztrájkra a munkásokat. Hát persze a sajtó belefészkelte magát a kukac, nem szeret onnan távozni addig, míg a sajtóban tart.

A szocialisták vezetői kénytelen — kellenetlenné látják, hogy, ha meg fújják is néha néha a harsonát, az utca már nem ad visszhangot. Sőt a megfenyegetett, agyonzaklatott elvtárs már a bíróság elé viszi ügyeit, ahol védelmet talál az üldözés és terrorizmus ellen. A nép megelégedte a hüböt, mert a vezetők akciója mindig az ő bőrére ment és a munkás is belátja, hogy az állam, a kormány sokkal inkább szívén viseli a sorsát, mint agitátor vezetőik, akik mindig megszökönek onnan, ahol baj van s letagadják azt, hogy ők valamikor szóba is állottak a bajba került elvtársal.

Innen van azután, hogy a munkásság kiábrándul a szocialista propagandából s lassanként oda hagyja a vörös zászlót, amely a vezetőknek vagyont és kenyeret, a munkásságnak pedig csak folytonos fizetést jelentett. S most, aki figyelemmel kíséri a magyarországi nemzetközi szociáldemokraták mozgalmát és helyes érzéssel bír az események megítélésében, annak figyelmét nem kerülhette ki az a körülmény, hogy a szociáldemokrata mozgalomban és terjeszkedésben igen nagy mérvű stagnálás állott be. Úgy a szakszervezetek, mint a politikai mozgalom nemcsak, hogy pang, de napról napra újabb kudarcok érik és ami a legfigyelemre méltóbb a magyar munkásság teljesen részvételentül nézi ezt a vergődést.

Három négy év előtt, amikor a szociáldemokrata párt felhasználva az utca hangulatát, annyi izgalomnak és mozgalomnak volt a kezdeményezője, amikor úgy a főváros utcáin, mint a vidéken napokon át rettegésben tartották a polgárságot, amikor a vidéki városokban nyakra-főre csinálták meg az általános sztrájkokat, azt hihette már az ember, hogy az egész világ szocialista lesz. Fokozta az aggodalmukat az a körülmény, hogy úgy a nemzetközi földmunkás szövetsége,

mint az újszervezeteké rohamosan gyarapodott a falvak lakossága között, s e két földmives szövetség körülbelül 1200 községben birt helyi csoporttal, ami vagy kétszáz ezer léleknek felel meg. Jöttek azonban új idők és ez a gyarapodás megcsappant, sőt határozott hanyatlás állott be.

Nem tulozunk, ha azt állítjuk, hogy Magyarországon sorvad a szociáldemokrácia. Ami azonban még éppen séggel nem jelenti azt, hogy már egyszer és mindenkorra leszámoltunk volna vele, mert ezeken a bajokon, állapotokon keresztül ment a szociáldemokrácia a külföldön is, de aztán kiheverte e betegségeket és újulterővel intézte rohamait a fennálló társadalmi és politikai rend ellen. Épen ezért csak folytassák a munkaadók a szervezkedést és kísérik figyelemmel a kormány és a hatóság a nemzetközies életét. — Ami a jelenlegi tespedést okozza a szociáldemokráciában, annak oka elsősorban az, hogy a szocialista vezetők oly annyira kihasználják a multban embereiket, annyi erkölcsi és anyagi áldozatot követeltek tőlük, hogy a mérték betelt. Az izgatás eredménye az lett, hogy a szakszervezetekben tömörült tagok, akik horribilis tagsági díjakat fizetnek, mohón és erőszakkal próbálták helyzetükön javítani és minduntalan sztrájkoltak.

Nemcsak az ipari munkások de az arató munkások is, ami tudvalevően valóságos egyiptomi csapásként nehezített gazdáikra. Ez az akció aztán meghozta a reakcióját. Szervezkedtek a munkadók a szervezett munkásság ellen és ebben a kormány a legmészszebbremően támogatta őket. Egy-másután oszlatták és függesztették fel azokat a szakszervezeteket, amelyeknek energiája a sztrájkok és bérmozgalmak rendezésében merült ki, a politikai pártot is szorították, hogy, ha így folytatja, a törvény teljes szigorával fog lesújtani azokra, akik az állami és társadalmi rend megbontására törnek. A legnagyobb csapás azonban a sok csutosan elbukott nagy sztrájk volt, amelyek a szervezett munkásokat a vezetőik ellen hangolták.

Ezek a bukott sztrájkok adták a szervezett munkaadóknak az impulzust arra, hogy kizárják munkásaikat, akikkel a szakszervezeti terrorizmus miatt már alig tudtak boldogulni. A munkadók minden kizárási harcot megnyertek és a munkások kénytelenek voltak kényre-kegyelemre megadni magukat. Együttal látván azt, hogy a kizárás folytán ezer és ezer ember marad kenyér nélkül, tapasztalván,

hogy a szociáldemokrata izgatás a nyomorba hajtotta őket, kiábrándultak és faképnél hagyták a „világ — megváltó“ eszmét.

Az államnak célja, hogy Magyarországon erős iparosostály fejlődjék, ép azért a munkásság sokkal inkább rá bízhatja sorsát az ország kormányra, melynek programját ez képezi, mint a szocialista agitátorokra, kik csak kizsákmányolták eddig is a munkásokat.

A kegyestaniórend vezetése alatt álló kath. főgimnázium Léván.

1915. nov. 5-én lesz száz esztendeje, hogy a kegyestaniórend elvállalta a gimnáziumi oktatást Léván. Alig 7 esztendő választ el minket a gimnázium száz éves jubileumától. Ha a gimnázium fejlődésének történetét olvassuk*, a jubileum — tekintve a fejlődés lassú menetét, az eddigiek alapján — nem lesz olyan örvendetes, mint azt a közönség, az ifjúság és a tanári testület óhajtaná. 93. éve, hogy fennáll az intézet s még nem fejtheti ki teljes mértékben azon áldásos működését, melyet várhatunk tőle s melyet maga is ki szeretne fejteni. Az eszközök hiányosak arra, hogy a gimnázium teljes hivatását betölthesse. Időről időre újabb és újabb módokat kellett keresnie, hogy fennmaradhasson. Az első alapítási nehézségek után, midőn herceg Eszterházi Miklós, Marczibányi J. Bars és Hont-vármegyék és Léva város egyes polgárai nemeslelkű alapítványukat megtették, a fenntartás körülíger sok akadályba ütköztek azok, akik az intézmény megszilárdulását óhajtották és remélték. Az intézet első s híres igazgatója, Ugróczy Ferenc, fáradságot nem ismerő buzgósággal fordul, hol a két szomszédos vármegyei törvényhatóságokhoz, hol egyesekhez és elő sorban Léva város tanácsához, hogy a fejlődésnek induló intézmény fenntartását biztosítsa. Tanulmányos az egyes mozzanatok olvasása, a különböző ígéretek és azok megvalósítása, de legtanulmányosabb, hogy a fenntartási költségek sok jó akarat mellett, mily lassan jöttek össze. Az intézet helyiségeit a tanulmányi alaptól átengedtetett e célra az üresen álló ferencendi zárda. Léva város kötelezte magát az épület rendbehozására és az első berendezés beállítására. De adakoztak e célra még (Lásd dr. Tóth Györgynek a „Gimnázium történetét“) 158 városi polgár, Szerdahelyi törvénybíró, Ujbánya városa; Bars megye adott e célra 1000 forint, Hontvármegye 1500 forintot stb. Megnyit az alsó 4 osztály. A tanulók száma az 1815/16 tanévben volt 135, akik az akkori igazgató kimutatása szerint 30-35 ezer forint forgalmat szereztek a városnak.

* Megírta: Tóth György 1896-ban.

De az 5. és 6. osztály felállítására nagyon lassan haladt előre, bár a hámulatos tetterejű Ugróczy igazgató mindenbóvá fordult. A szükséges 8000 frt. tőkét összehozta, a szükséges épület kijavítását Léva város részéről Barsvármegyénél sürgette s keresztülvitte. 1816-ban novemberben megnyílt az ötödik és 6. osztály. A növendékek száma 219, ezek között lévai 69. (Tóth Gy. 72. old.) Az évi forgalom 50,000 frt. ami 50% melett 1 millió forintnyi tőkeket felel meg. Amikor a város forgalma ennyire emelkedett valóban érthetetlen az akkori városi előjáróság eljárása, hogy az épület fenntartására szolgáló alapítvány kamatait 61 frtot a házfőnököknek több éven át ki nem szolgáltatták, úgy hogy a mindig bókés és conciliáus Ugróczy a városi tanácshoz 1824. febr. 3-án ez ügyben írt átiratát így fejezte be: Egyébb iránt midőn nem írásban való feleletet, hanem pénzt kívánok, magamat s kormányzásom alá bízott Collegiumot szíveségébe ajánlván stb. — (Tóth. 91. old.) Az alapítványi kellemetlenségei csak 1871-ben értek véget, amikor a polgárok alapítványának még hátra lévő részét (400 frt.) a város magára vállalta.

Ugróczy az elemi iskolák fejlesztésére is mozgalmat indított, úgy hogy az akkori főigazgató Orgler támogatása mellett újjászervezte a lévai iskola ügyét, sőt jogot kapott tanítóképesítő vizsgálat tartására az 1825-évből. Az 1822-ben egy tanító tanított 84 fiut és 10 leányt, 1826-ban már 2 tanító 103 fiut és 1 tanító 39 leányt. E mozgalom is a gimnázium fejlesztésére irányult, mert így a gimnáziumba már a teljes alapismeretekkel jöttek a tanulók, míg előbb, mikor az egy tanító nem csak orgonálni, tanítani, hanem még harangozni is kénytelen volt — a gimnázium első osztályába lépő tanulók kétharmada sem írni, sem olvasni nem tudott.

A hat osztályú gimnázium áldásos működését felbeszakították az 1848/9-ik szabadságharcok mozgalmak, úgy hogy 1850-ben az intézet zárva maradt. Ugyanis a cs. kir. közoktatásügyi kormány határozata szerint sok kegyesrendi iskola az 1850/1. évre zárva maradt, köztük a lévai is. Nagy volt a levertségi a polgárság és az itt maradt kegyesrendi tanárok közt. A kegyesrendi tárházban oly nagy volt a szegénység, hogy a piaristák a teljes elköltözés gondolatával foglalkoztak. Ugyanis a Marcsibányi alapítványi járandóságot, majd a lévai uradalmat s végül a legfőbbet beszűntették, mert a piarista-iskola nem működött, sőt még a császári unjockatonak parancsnoka több altisztal a tárházba szállásolta be magát, temérdek kárt okozván a háznak (pld. néhány nap alatt 12 szekér fa tünt el az udvarról. Tóth Gy. 127.) A gimnázium újból való felállítására megindult mozgalom eredménye lett, hogy a város 1851-ben kötelezi magát az épület egyszersmindkorra való kijavítására és a küldendő 6 tanár ellátására összesen 600 (hatszáz) pengő forint évi fizetésére még akkor is, ha a magas kormány által megállapított s e célra a város által igénybe veendő tandíjból az ki sem telnek.

E határozat után újra megnyílik a gimnázium, de csak négy osztállyal. A lévai uradalom is újra folyosítja a készpénz, bor, buza és fa-járandóságot a kegyesrendi ház számára. Nagy az öröm, hogy legalább az algimnáziumot járhatják ki itt a lévai polgárok gyermekei s hogy a városi forgalom emelkedik. Az átengedett tandíjból bőven futott a kiadás. Az ifjuság száma az 1851/2 évtől, amikor csak 59 tanuló volt a 4 osztályban, folyton emelkedik az 1801/2-ben már 132. A tannyelv, bármennyire erőszakolták is a német nyelvet, túnyomóan a magyar volt, sőt az 1861/2. tanévtől, hála a kitartásnak, ismét teljesen magyar lett.

Az algimnáziumnak főgimnáziummá való fejlesztése az 1860-as évektől fogva napirendben van, de csak az 1881. évben válik aktuálissá, amikor e lap hasábjai — mint azóta mindig — a gimnázium fejlesztése körül mozgalmat indítottak. A városi közgyűlés 1880-ban kimondotta, hogy a főgimnázium létrehozása az egész város óhajta. 1881. febr. 15-én nyújtották át Trefort miniszternek a fejlesztésre vonatkozó kérvényt. 1881. szept. 1-én megnyílt az 5., 1882-ben a 6., 1885-ben a 7. és 1886-ban a 8. osztály. Legnehezebben ment a 7. és 8. oszt. felállítását. Az 5. és 6. osztály is bérházban volt, tehát, ha 8. osztályú lesz a gimnázium, akkor új gimnáziumi épületről kell gondoskodni. A város felajánlott 12 ezer forintot, s a többi költséget részint Barsvármegye részint magánosok bőkezűségéből akarta megfizetni. Az adományok szépen folytak be, de nem voltak elegendők. 15 ezer forintot kellett még kölcsön venni. Barsmegye újból 4 ezer forintot adott a venni adományozott 8 ezerhez, es a gyűjtött 10 ezer forintot feltűi összeghez. Az uradalom 220 négyszögölnyi területet ad, továbbá 1000 frtot ajándékba és 15,000 frtot kölcsön. Az új épület 58,039 frt. 69 krba került. A gimnázium fenntartására pedig Simor herceggprímástól 1886-ban 10,000 frtos alapítvány érkezett Léva városi előjáróságához.

Szabad tanítás.

A szabad tanítás eszméje méltó arra, hogy a kulturális haladás minden híve a legodasodóbban támogassa. A szabad tanítás fogalma körülbelül fedi a felütközött oktatásának fogalmát, amennyiben általánosságban ugyanazt a célt szolgálja. Tudjuk mindnyájan, milyen kevés az, amit manapság a divó oktatási rend mellett a középiskolákban tanulni lehet. Latint és görögöt tanítanak ahelyett, hogy a németet jól s az angol és francia nyelvet tanítanak.

Tanítóskodásának első éveit a füleki és rimaszombati izr. iskoláknál töltötte. Becsületes, kitartó munkája mindenütt gazdag eredményeket szült s mindenfelül elismerésre talált. Valódi, hivatásának megfelelő munkatérét 1870-ben találta meg, midőn a lévai izr. hitközség választotta meg őt tanítójának.

A zsidók egyenjogusítását már az 1867-iki országgyűlés mondta ki; de azoknak a magyar nemzetbe való beolvadása csak lassú folyamatu volt. A vezető férfiak csekély kivétellel a régi iskolákból kerültek ki s a laissez-aller elvének hódoltak, járta tehát a német szó az iskolában, templomban s a családban. — Ilyen állapotban találta Steiner Ignác a lévai izr. hitközséget, midőn 1870-ben tanítói állását elfoglalta.

Akié az iskola, azé a jövő. Az iskola magyarosítását tüstelenül sejté, s jól tudván, hogy a nép minden ujtaságot idegenkedik, mindent elkövetett, hogy a közbiróalmat meggyerje. Így fogott munkájához. Hogy minő sikerrel, arról tudunkodnak a volt tanfelügyelők elismerő s dícsérő nyilatkozatai s a vezetése alatt fejlődött iskola mai színvonsala mutatják. Ez iskola ma teljesen magyar nyelvben, magyar szellemében és igazi terjesztője a vallás-erkölcsös és hazafias érzületnek.

Megnyerő modorával 38 évi itt működése alatt tanítóársait magához bilincselte,

T Á R C A.

Könyveim közt...

Könyveim közt lapozgatva
Egy szál halvány virágocska
Tünik elém: —
Úgy n'z felém,
Mintha messze hívogatna.

Gondolkodom; ki adhatta?
— Rég lehetett, — látszik rajta. —
És a lekem
Vissza reppen,
Felkeresni azt a mu'tha.

S amint halad elmerengve,
Oda ér egy csendes helyre,
Hol nyugalmat
Nyújt, osztoogat,
A virágos szívek enyhe. —

S a sok között, — egy behorpadt,
Füvel takart — az is fonytalt —
Kis sirlalom
Int — hív nagyon,
A kereszthe félig korhad. —

És a lekem hozzá siet,
Átkarolja a keresztet.
Könnyre csordul
S reá borul
A kis sirla szemfedéinek.

Kicsiny kis sirl; mennyi bánat,
Mennyi sóhaj szállt utánad?
Én édesem,
Szép gyermekem
Miert is hagyta itt apádat?

Be más volna az életünk,
Ha itt lennél Te is velünk?
A boldogság
Karolná át,
Mint a repkény szívünk, lelkünk.

Vége . . . vége, sutog a szél,
Ami elmúlt vissza nem tér . . .
Horpad a sirl,
Hasztalan sirl,
Soha nem lesz, többé enyém! —

S im e hervadt virágocska,
Mely porából nőtt a sirla,
Megnyugtatta
Azt sutogja:
Boldogabb ő már a sirla.

Stampay Miklós

Steiner Ignác.

E névnek viselője 48 éven át működött a tanítói pályán, mely 48 évből teljes 38 év a lévai izr. elemi népiskolánál való működésére esik.

48 év! . . . Ilatos rózsákkal szegett úton haladva töltenők életünket bár, a 48 év terhe megroskasztaná vállainkat, reszke-tegekké tenné tszjainkat s bizonytalansá, homályossá szemekink látását. A tanítói pályán pedig — kelle-e bizonyitanom? több tövis terem, mint rózsá. Azért a fenti számokra hivatkozom, midőn jelen kicsiny cikkemnek a „Bars“ hasábjain, helyet kérek.

Steiner Ignác Széchenyben született 1845-ben. A tanítói pályára 1860-ban lépett.

Kis nemzet vagyunk, Európa nagyhatalmai között kell élnünk s nincs az az iskolázott ember nálunk, aki pályáján sokszor ne érezte volna a hiányt, sőt a kárt amiatt, hogy németül, angolul vagy franciául nem tud. Németül még csak tudunk valahogyan, de már a másik két virágnyelvhez, amelyek pedig a külföldön a mindennapos műveltség okvetlen kellékei, alig konyit minden eszedik iskolázott ember. S azután itt van a történelem, melyet meghamisítva adnak elő, itt a szociológia, amellyel abszolúte nem foglalkoznak, dacára annak, hogy a népek sorsának intézésében vezető szerep jut a tudomány ezen ágának; itt az irodalomtörténet, mely ódi s elavult. Bármilyen szempontból vizsgáljuk is a mi középiskolai oktatást, az hiányos és elmaradt, épenséggel nincsen összhangban az élet követelményeivel. A középiskolát végzett férfi a szónak modern értelmében való műveltségűt roppant messze áll, s ha valóban művelte akar lenni, éjet nappalá téve kell tanulnia, olvasgatnia. Ezt könnyíti meg, sőt ezt teszi lehetővé a szabad tanítás, ha arravaló, hivatott tudományt művelő férfiak tanítanak.

És ha a középiskolai tanultság ilyen hiányos, micsoda ijesztően alacsony nívón kell, hogy, aljon az elemi iskolát végzett ember képzettsége! Bizony egy jöttával sem terjed túl az irni olvasni tudás gyér bírásánál s ha elgondoljuk micsoda ismereteket kíván ma az élet egy megbízható, értelmes munkástól, kell, hogy belássuk, hogy a munkásoknak elsősorban szükségük van a további tanulásra, amit a szabad tanítás nyújt a legjobban nekik.

Hála az elismerés illeti meg tehát a közoktatásügyi minisztert, aki most törvényjavaslattal készül alkotni az állami szabad tanításról. Az állam veszi kezébe a szabad tanítás ügyét, amely módot nyújt a többé kevésbé iskolázott embereknek arra, hogy ismeretkörüket gyarapítsák. De nagyon téved az, ki azt hiszi, hogy az ilyen szabad tanítási tanfolyamoknak csak a városban van helye, szükség van ezekre a falvakban is. Tantervek rendelkezésre állnak; jegyzők, tanítók, papok s az intelligenciának egyéb tagjai, akiknek bizonyos irányban tudásuk és műveltségük van. A falusi felnőtteknek persze egészen más, alacsonyabb nívójú előadásokra van szükségük, mint a városiaknak.

Ami a városokat illeti már azért is nagy hivatást töltene be a szabad tanítás

mert a felnőttek oktatását kivénné a nemzetközi szociáldemokrácia szakaszervezeteinek kezéből, illetve versenyre kelne azokkal.

Hazafias és modern szellemnek kell keresztül vonulnia a szabad tanítás, így sőt csakis így fog megfelelni annak a nagy hivatásnak, hogy a magyar nép egyetemes kultúra útján előbbre vigye. Ha jól kifejezzük ezt az intézményt, a művelődésnek éppen olyan fontos és népszerű tényezője lesz, mint az iskola, amelynek hibáit is korrigálni fogja.

A vidéki hatóságok, főleg a társadalom, minden tőlük telhető kövessenek el, hogy a kultuszminiszter derék kezdeményezése minél hamarabb nagytitű intézménnyé váljék.

A nehezköros (epilepsias) gyermekek oktatása.

Folytatás.

Ezek után lássuk az epilepsias gyermekek testi és szellemvilága állapotát, jellegét. Az epilepsias gyermekek között találunk olyanokat, akiknek a szervezete külső megtekintésükre teljesen normálisnak látszik; de vannak olyanok is, akik bizonyos fokú és minőségű szervi elfajulásban, hibákban leledzenek. A szervi eltérések között különösen: az alacsony, keskeny homlok, a széles orrgyök, a vastag ajkak és a ritka, gyér hajzat emelendő ki. Ezeket kivül a gyengeelméjű epilepsias gyermekeknel eléggé gyakori a aiskoponye (microcephalus) szereplése. Emellett meg kell jegyeznünk, hogy az epilepsias gyermekek javarésze gyenge, petyhüdt szervezettel s a növekedésben visszamarad.

Az epilepsias gyermekek szellemvilágát vizsgálva, arra a meggyőződésre jutunk, hogy vannak közöstitűk olyanok, akik a normális határt majdnem teljesen megközelítik; de tetemes részük, az idegrendszer betegségei s a szervi görcsrohamok következtében, gyengeelméjű és gyengeelméjű.

A gyengeelméjűség és a gyengeelméjűség egyrészt az élelemre, másrészt az erkölcsre vonatkozik; de sok esetben e két kör együttesen szerepel.

Sok köntük a hazudozó, csavargó, tolvaj, erkölcselen, bosszualló, kötekedő, érzéltős, stb. gyermek.

A talánosságban véve az epilepsias gyermek ingerékény, haragr lobbanékony, sertiődekeny s mogorva természetű. A gyengeelméjű és a gyengeelméjű epilepsias

gyermek szellemvilága éppoly mérlegelés alá esik, mint bármelyes gyengeelméjű vagy gyengeelméjű gyermeké.

Az epilepsias gyermekek szellemvilága vizsgálódása kapcsán nem hagyhatjuk érintetlenül a beszéd mineműségét sem.

Az epilepsias gyermekek jobbara beszédhibákban leledzenek. A leggyakoribb beszédhibák: a dadogás, a püszebeszedés és a vontatott beszéd. Mindezek előrebocsátása után lássuk, hogy vajjon oktathatók-e az epilepsias gyermek ?

Minderre röviden csak azt felelhetjük hogy minazon epilepsias gyermekek, akikné a görcsrohamok csak elvétve jelentkeznek minden bizonnyal oktathatók.

Azonban a gyakori görcsrohamokban szenvedő gyermekek is oktathatók, de az oktatásuk csak az orvosi engedéllyel és utasítással eszközölhető. Magától értetődik; hogy az ily gyermekek oktatása pusztán a házi oktatás lehet.

Az epilepsias gyermekkel foglalkoskodó pedagógusnak ismernie kell a gyermek szellemvilága erejét és mineműségét. A tanítási anyagot s annak terjedelmét kizárólag a gyermek szellemi energiájához, valamint a szellemvilág nyilvánulási mineműségeihez kell szabnia. Különösen óvatkodjék a gyermek a szellemvilága tulajdonságaitól s a kedély nagyobb fokú izgatásától.

Egyébként a pedagógus legfőbb törekvése oda irányuljon, hogy a gyermeket az esetleges lelki hibáktól megszabadítsa s megóvja.

Záradékal szóvá kell tennünk a görcsrohamokba esett gyermekekkel való bánásmódot is.

Ha a gyermek az iskolában összeesik: nyomban tavolítsuk el onnan, nehogy az epilepsias, mint psychikus-ragály tova terjedjen a tanuló között. Erre különösen nagy hajlamosságot tanúsítanak a gyengeelméjű, petyhüdt szervezettel gyermekek.

Fektessek a gyermeket csendes, puha helyre; minden szűkebb ruhadarabjait lazítsák, bontsák fel, hogy szabadabb legyen a vérkeringés; szájába kendőt vag, előlé tegyenek, hogy a nyelvét el ne harapja, vagy meg ne sértsse. A gyermek a rohamok elmúltával hosszabb ideig pihenjen.

Vége.

Szobolovszky István.

velők a barátságot az egyetértést ápoló, úgy hogy azok a szép és nemes feladat megoldásában hű munkatársakként csatlakoztak hozzá.

Emellett buzgón munkálkodott önművelődésén is. Aki nem halad, az marad. Ezt soha sem tévesztette szemé elől. Azért folyton törekedett, hogy a haladó korrall lépést tartson. Minden szabad óráját a tudománynak szentelte. Így váit lehetőségessé, hogy a pedagógia újabb s legújabb vívmányait az iskolában értékesítse. „Docendo discimus“, azt Steiner Ignác úgy értelmezte, hogy tanítván, tanuljunk is! Ezen elmes magyarázatot híven követte több évtizedes pályáján át mindvégig. E célból nem kímélt sem költséget, sem fáradságot, amiről gazdag könyvtára, melynek beszerzéséhez s gyarapításához sok önmegtágadás sőt nélkülözés tapad, tesz tanúságot.

Meghonosítván az iskolában a magyar nyelvet és szellemet, a zsidó közélet felé fordította figyelmét. Itt azt tapasztalta, hogy a napi kérdések, a vallás s község ügyeit német nyelven tárgyalták s vitatták meg. E meggyökeresedett hiba eltüntetésére egy cikksorozatot indított meg, mely csakhamar az egész országban visszhangra talált.

A „Pesti Hírlap“-ban többek közt ezeket írja; „Szálljon mindenki magába s

teljesítse híven vallási és hazafiai kötelességeit. Neveljük a jövőnek oly nemzedéket, melyhez a gyanúnak még árnyéka se férjen. Csak akkor fogják utódaink emlékünket áldani. Maradjunk zsidónak s legyünk, amennyiben nem volnánk azok magyarokká! Amazt a mult, emest a jelen követeli. Aki a multtal s jelenel számol az boldog jövőnek nézhet előre.“ (IV. évf. 1291. sz.)

Azontúl gyakran találkoztunk Steiner Ignáccal az irodalom tereén, úgy hogy magok dolgozatainak címei egy jókora kötetet töltenek be. Ezek közül megemlítendők „A hármas szakadás Judeában“ (koszorúzott pályamű), megjelent az Izr. Tanügyi Értesítő 1886. évf. 6-10 számaiban. Tárnya: a farizeusok, sadduceusok s esseusok szek táinak keletkezése; továbbá „A kigyókul-tusz Judeában“ (megjelent az Egyenlőség 1886. évf. 30-34. számaiban,) s a „Biblia fajtegezői tanulmányok“, melyek részint a „Szombati Ujaágban“, részint a „Magyar zsidó Hatilapban“ láttak napvilágot.

Önállóan jelentek meg tőle: „Jáchin és Boáz“, vagyis a Sslamoni templom előcsarnokában állott két oszlop szimbolikus jelentésének magyarázata; „A magyarok jentésének magyarázata; „A magyarok jentésének“ Etymologiai világításban. Ebben szerző asszír ékirások s a püldőzöttáblák alapján kimutatja, hogy az ősmagyarok egyisten-hívők voltak. Ugyanis az asszír s

püny nyelvekben istin a. m. egy s ennek nyoma megmaradt a magyar nyelvben, amennyiben a templomot egyháza azaz Istenházának nevezik.

1906.-ban egy iratot tett közé, melyben Delitsch Frigyes a „Babel und Bibel“ szerzőjének ama nézetét cáfolja, miszerint a szombati, illetve vasárnapi nyugalmat a babilonai népek köszönhetjük, mely iratot a berlini kir. tudományos egyetem is könyvtárába sorozott.

A millénium alkalmából a lévai izr. iskola történetét bocsátotta közre, 1904.-ben pedig a lévai izr. hitközség története került ki tolla alól. Mindkét monográfiát lángoló hazaszeretettel párosult benső vállalásos érzelem lengi át.

Létezik Léván egy „Fillér Egylet“ melynek ruhakiosztó gyűlésein Steiner Ignác évek óta népszerű felolvasásokat tart. Ezek közül kettő nyomtatásban is megjelent az egyik az Egyenlőség 1905. évf. 52. számában, a másik 1907-8. évi Izr. családi naptárban. Ha ehhez hozzá tesszük, hogy ezen jeles férfi, kinek tudományát csak szerénysége mulja felül, kit köztisztelet és szeretet környékez, példájával buzdítólag hat a fiatalabb tanító nemzedékre, úgy tanítói s írói ténykedését alapvonásában smertettük.

Cimkórság.

A tekintetes és nemzeti urak kora rég lejárt. Ma már minden ember: nagyságos ur!

Az utóbbi időben az emberi hiúság óriási lépésekkel haladt előre és a cimkórság valóságos vérsos betegséggé dühöng. S ez a betegség a társadalom összes rétegeinél megállapítható.

A szeszterinas ma cipésztanonc, a szék-álló legény a mészáros ipartestület még nem önnálósított tagja, a kereskedő segéd kereskedői alkalmazott, a pincér éttörmi tisztviselő, az iroda főnökök irodaigazgatók, a táncmester tánctanárr, aki zenét tanít, az mindjárt zenetanár lesz, még ha semmi végzettsége sincs is. Ma a pallér már építész, a több munkással dolgozó iparos gyáros, aki egy pár kötetményt jól roszul összeváltolt, az költő; ha néhány rossz tárcát valamely alacsony szintvonalon álló vidéki lapba bekönyörgött, írónak hívhatja magát, a szobafestő is ma festőművész. Aki egy hirt valahogyan összeizzad, azonnal újságíró, sőt belmunkatárs . . .

Még folytathatnám a sort, talán végét sem tudnám szakítani.

Mindenik felfelé tör. Nagyobb kíván lenni, mint amilyen. S e cimzéseknel szótlan igen különös dolgok származnak. Egyik olyan elvezetés után töri magát, amelyet a másik magára nézve lealacsonyítónak tart. Csak egy példát hozok fel. A színész ma színművész, azaz hogy ennél is több: mester. A mesterember pedig tiltakozik a mester elnevezés ellen (hiszem, hogy az ember név ellen nem szól.) Miért felemelő a mester cím a színészre nézve, s miért lealacsonyító az iparos szemében?

Ezt csak a fejtegetésre állított logikátlan emberi hiúság tudná megmondani.

De ez a hiúság, ez a cimkórság a végelmenyben végtelen ártatlan mulatás lenne, ha a cimkóros bácsi vagy néni nem úgy akarna élni amint címe megkívánja. Nezzünk csak szét ismerőseink között, a példák egész sokasága fog szemünk előtt elvonulni, akiket anyagi romlásukba, gyakran bűnökbe is tisztán kizárólag hiúság, az a vágy vitt be, hogy többnek tűnjünk fel, mint amilyenek valójában, mert a látszat a fő. Hány igazán szegény mesterember agyongyőrti magát a kimerítő sok munkában, míg felesleges és leányai selyemben, drága kálpában, magassarku cipőben parádézni. Hány alacsonyrangú, kevés fizetéssel bíró

hivatalnok szalagál keservesen megkeresett „mellékjövedelem” után, hogy az asszonya, leánya a nyilvánosság előtt úgy jelenhessék meg, mint az ötzür-határoz nagyobb jövedelemmel rendelkező előkelőbb állású úrnak felesége és leánya.

Mennyi gond, mennyi szenvedés, mennyi álmatlanul eltöltött éjszaka, mennyi megalázás és kunyerálás!

De minden aonnal feledve lesz, csak a „cim”, csak a „látszat” mondjon sokat.

Hiába, az öregak mégis csak okosabbak voltak, mint mi. Azok egyszerűen, szigorúan előírták, hogy minden ember állásának megfelelően milyen ruhát hordhat.

Igaz, hogy akkor nem volt annyi nagyságos ur, mint most, de a nagyságos cím nélkül is jobban, könnyebben megélhettek és boldogabbak voltak, mint az a sok adósságban nyakig uszó nagyságos ur és nagyságos asszony . . .

N. V.

Különfélék.

— **Rendkívüli közgyűlést** tartott városunk képviselőtestülete f. hó 3-án, melyen a távollévő polgármester helyett Mácsánszky János, később R. cz János tanácsosok elnökölték. A közgyűlés a pénztár vizsgálatról, — a városi színház építésére kért a ministeri leirattal kérésbe is helyezett államszegélyről, — továbbá a városi színház és szálloda építéséről szóló polgármesteri jelentéseket tudomásul vette. Az 55936:41 K., továbbá a 200 000 K. kölcsönökre vonatkozó polgármesteri jelentéseknek előterjesztését a következő közgyűlésre tűzte ki. Több adás-vételi ügy ugyancsak a következő közgyűlésen kerül döntés alá. Nem ismerte el a közgyűlés Kallán Mór Románét lévai illetőségének. Elrendelte az állami adók változása folytán keletkezett közlegeti pótdadó változások megállapítását. A tárgysorozat utolsó pontjaként Mácsánszky János első tanácsos 1370 korona segély megszavazása iránt beadott kérényre s a p. ü. szakszótálynak ezt elutasító határozata került a közgyűlés elé. A képviselők nagyobb része az ügyet a következő közgyűlésig a napirendről levenni óhajtott. Az elnöklő Racz János tanácsos azonban az ide vonatkozó indítványt figyelmen kívül hagyva elrendelte a tanács. javaslatára a szavazást. A 25-30 jelenvoit képviselő

közül 2 a javaslat mellett, 7 ellene szavazott; a nagyobb rész a szavazástól tartózkodott. Mácsánszky János tehát a kért 1370 K. segélyt meg fogja kapni. — Furcsa helyzet! A képviselőtestület összehalmozott, szegényteljes esetek, cselekedetek miatt fegyelmet indított egy képtelen ember ellen; a képviselőtestület egyuttal fel is menti őt. Eszerint ez az ur féltéi szabadsággal lett jutalmazva erényei elismeréséi fejében. A képviselőtestületet 3 első rangú tisztviselő segítette ezen következtelen határozat meghozatalában. — Nem gondolják, hogy ily eljárások, esetek nagyon is alkalmasak arra, hogy a köznépség hite megrendüljön a képviselőtestület és a városi tisztikar iránt?!

— **Egyházi választás.** A barsi ref. egyházmegyében megüresedett egyházi tanács-bírói állásra beadott szavazatokat csütörtökön bontotta fel Patay Karoly elnökle alatt az e célra kiküldött bizottság. A beérkezett 27 szavazatból 14 szavazatot kapott Varannay Sándor, aló-fegyverneki lelkes, s így a bizottság őt törvényesen megválasztott tanács-bírónak jelentette ki.

— **Felhívás.** A lévai izr. iskolázék Steiner Lajosnak, nyugalmazott igazgató tanácsosnak, mű-ödési eréből, az izr. pispoktól való bucsuztatást nagyszabású ünneply keretében e hó végén, illetve a jövő hó elején akarja eszközölni. E célból az ezen ünnepély rendezésére kiküldött bizottság ez úton is felkéri a veterán nagy pedagógus tanítványait, és tisztelőit, hogy az iskolázék jegyzőjevel, Bányai Ferencsel, pontos címület tudása, hogy ezen igazán lélekemelőnek ígérköz ünnepolyra a meghívókat kellő időben megkapnassak.

— **Mezőgazdasági munkásházak.** Léva város novembeli közgyűlése Bathy László, prépost-plebanos, indítványára egyhangúlag tudomásul vette a földmivelésügyi minister ajánlatát, melynek értelmében 50 munkásházra az évi amortizáció 20% át hajlandó a minister az állam-pénztárból fedezni és elhatározta a közgyűlés egyhangúlag az 50 munkásház létesíteset. A részletes tervezet sürgős kidolgozásával és előterjesztésével a tanácsot bizta meg a közgyűlés. Elmult a decemberi közgyűlés is. A munkásházakról semmi hang. A városi tanács alszik? Annyi fáradságot mindenesetre vehetne magának a tanács, hogy az ide vonatkozó 1907. évi XLVI. t.-c. legelső

Ily férfiú, mint Steiner Ignác, ki talán a tudományok elemein kívül mindent önmagától, saját erejéből, az önképzés varáshatalmának segítségével tanult meg — ritkán ledezhető fel. S egy ilyen ember sokkal jobban — s inkább becsülendő meg, mint az, akinek szellemi szárnyait a magassabb iskolák növesztették nagyra.

Aki egy emberöltőn át az élet iskolájában tapasztalt önszorgalma, önművelődése által emelkedett az eszmények világába, jutott a pozitív tudományok birtokába; az autodidakta, ki a kenyérkereset súlyos gondjai mellett is képes a tudományos világ republikájában elfoglalni helyét: mindenesetre sokkal jobban érdemli meg a közeliismerést, melyet magának kivívott, mint az, ki rengeteg sok iskolájának bevégezése után babérijain renyhén nyugodva szemléli maga körül ezt a „buta világot.”

A társadalmi pályák közt alig van élet-út, melyen annyi öröm, de annyi áldozat árán keljen az élet alkonyához jutni mint a tanítóé. Valóban el lehet mondani, hogy tövises közt szedegeti magának azt a kevés rózsát, mely számára az életben virul. Bogancsok, tövises közt munkálja a társadalom üdvét, s midőn annak gyümölcsöt nyújt saját sebei vérszenek a szűrésoktól, áldozatoktól.

Amit megtagadott az élet a tanítóétól,

akkor, midőn még világított, működött fáradozott, azt adjuk meg neki legalább akkor, midőn roskadozó teste, kifáradt lelke már a nyugalom felé vágyódik. Ezt megadni oly kedves kötelesség nekünk.

Éljen még soká a magurk a övéinek örömére!

Sós Simon.

Isten veled! . . .

Irtta: Thomée József.

Isten veled! . . . Válnunk kell mindörökre! . . .

Úgy fáj a seb, úgy ég, sajog, gyötör.
Gyógyító irt, nem ad rá enyhe kéz,
Elbűsűztam szívem emlékitől,
Szerelmes álom szálló ködbe vész,
Nincs semmi semmi, s mi visszatérne
Hogy beragyogná sötét éjjelem;
Nincs semmi semmi sem . . .
Isten veled! . . . Válnunk kell mindörökre! . . .

Szerettelek, mint napsugárt a föld,
Szerettelek, mint ési lag az éget,
Szeretted, s a lelkeim égbe tört,
Egy álom, vágyam volt: Szerettelek! . . .
Az életem, a lelkeim adtam érte,
Egy mosolyodért adtam mind oda
En dőre, ostoba . . .
Isten veled! . . . Válnunk kell mindörökre! . . .

Szeretted s mégis! . . . Nem kegyetlenebb
A hóhér sem ott fenn a vérpádon
A mint Te voltál! . . . Nem volt mély a seb? . . .
Nem volt elég kínzó a fájdalom? . . .
Nem volt elég hitem összetörve? . . .
Nem volt elég a könny, a szenvedés? . . .
Neked ez mind kevés? . . .
Isten veled! . . . Válnunk kell mindörökre! . . .

Neked — ne esküdj! soh, sem volt hited;
Az, — hogy szeretted, — átom volt csapán.
Csak én vesztettem — én temethetek,
S mégis — Te sirsz a boldog mult után? . . .
Te átkozódsz! — S koldusként meggyötörve
A Goatót — melynek csak kinja van
En járom egymagam . . .
Isten veled! . . . Válnunk kell mindörökre! . . .

Te elrohadt testvérem, anyám,
Miatyud megt-gadtam istenem,
S nem átkozlak! . . . — Ha mind elmondanám
Hogy mit szenvedtem néma éjjeiken
Midőn sötét, gyászos halott leple
Rám borult, s vad táncot járt az árny
Szobámnak négy fa én . . .
Isten veled! . . . Válnunk kell mindörökre! . . .

Tudom majd hívsz, majd sirsz, hogy . . . visszavárlak!
Ha két szemednek forró könyve hull,
Ha majd vi-águk bo tják künn a hársak,
Ha kebl dben a múlt em eke dul.
Az élted adnád hogyha visszaéne
Egy perce csak — mi r-gon elveszett,
— Mar késő, nem lehet . . .
Isten veled! . . . Te álmok csalfa képe . . .

Isten veled! . . . Válnunk kell mindörökre! . . .

paragrafusát elolvassa. Ott meg van írva, hogy a földmívelésügyi miniszter az államkincstár költségére díjtalanul előkészített a szükséges felméréseket, felosztási vázlatokat, terveket, a szerződések és egyéb okmányok terveit. Dolgozzunk és ne adjunk!

— **Lesz-e háború?** Az Esztergomban állomásozó 76-ik gyalogezred minden századából 15 embert a komáromi 3. zászlóaljhoz osztottak be, amely zászlóalj december 1-én indult el a szerb határra.

— **Korán elhunyt.** Gyermekek volt még. Értelmes, okos, törekvő tanuló. Joggal fűtök hozzá szülei és a tanárai nagy reményeket. A szépen fejlődő csemete ketté tört, a fánya fénye kialudt: Sándorka nincs többé. Ezt hirdeti a gyászkeretes jelentés. Alulírott szülők és rokonság legszebb reményeikben csalódva és mély fájdalommal jelentik **Szöcs Sándornak**, a léva-i rk. gimnázium II. oszt. jeles tanulójának, ifjú élete 14. ik évében f. évi december 1-én reggel 3 órakor, kinos szenvedés után történt gyászos elhunytát. — A halott hűl. tetemei december 3-án d. u. 1 $\frac{1}{2}$ órakor fognak a ref. egyház szertartása szerint örök nyugalomra helyeztetni. — Aldás béke és nyugalom lebegjen kedves halottunk hűlt porai felett! — Léva, 1908. december 1. — **Szöcs Albert**, atya. **Szöcs Albertné** szül. **Rácz Lujza**, anya. **Üveges András**, nagybátyja, **Üveges Andrásné** szül. **Szöcs Lujza**, özv. **Szilágyi Józsefné** szül. **Rácz Katalin**, nagynénik. Találjon vigasztalást a gyógyszerész család a feltámasztás reményében!

— **Robbanás a bányában.** Környökbányáról hatalmas szerencsetenség hírére jelentik, amely a kincstári bányában történt. A IV. számú aknában **Neuschl József** bányamunkás robbanóanyagot helyezett el egy sziklába. Ebben a sziklában azonban más helyen már volt dinamit-patrón, amitől **Neuschl József** nem tudott. A szikla felrobbant és a robbanás **Neuschl** megölte.

— **Új megyebizottsági tag.** Dr. **Kmoskó Béla**, magt. virnista, gyakorló megyebizottsági jogt. A vámszládányi választott megyebizottsági tagaégról lemondott. Helyébe 104 szavazattal dr. **Mocsy Ábát** választották meg. Leadtak 130 szavazatot.

— **Működik az új bor.** **Keckseméti** László lévai lakost több dubaj legény megtámadta az utcán. **Petrás** Iure fokosával egy vagta homlokon a szerencsétlent, hogy nyomban 8 cm. széles sebből patakzott a vér. A sebezettet a lévai kórházban ápolják. Kigyógyulásához mintegy három hétre van szüksége.

— **Előléptetés.** A pozsonyi kir. ítélő bíróság **Papp Jenő** Lajos lipótörzsentmikiói bírói díjtalán joggyakorlókort díjaz joggyakorlók névvel ki. Szolgálat-tételre a lévai kir. bírósághoz osztotta be.

— **Petőfi-ház.** A minap érkezett haza a londoni kizártsabot a Petőfi-ház és erek-lyemúzeum könyvtárának berendezése. A művészi kivitelű szekrényeket egyenesen a Bajna-utcai Petőfi-háza vitték, melynek belül díszítő munkálatain javában dolgoznak **Kéry Gyulának**, a Petőfi társaság titkárnak, felügyeletével. Az ujjalakítás befejezése után **Ernst Lajos**, a Petőfi-múzeum igazgatója, nyomban megkezdte a berendezést és a nagybecsű ereklyetárgyak elhelyezését. A Petőfi múzeum fenntartási céljára rendezett sorajáték 1. koronás sorajegyének terjesztésére magmozdult az egész magyar társadalom. E mozgalmat támogatására mi is felhívjuk közönségünket, mert a sorajáték sikerétől függ az, hogy a Petőfi-házat a Petőfi Társaság mielőbb átadhassa rendelkezésének. Az egy koronás sorajegyek megrendelhetők a Társaságnak Budapest, IX., Boráros-tér 2. sz. alatt levő irodájában.

— **Országos kiállítás Nyitra.** A „Nyitrai Megyei Gazdasági Egyesület” legújabb tartott igazgatóválasztásányi ülésén elhatározták, hogy 50 éves fennállása alkalmából Nyitra nagyszabású kiállítást rendez. A kiállítás, mint „Felsőmagyarországi általános ipari és mezőgazdasági kiállítás” fog szerepelni.

— **Ismeretterjesztő előadások.** Elvezettek másfél órát töltöttek el azok, kik nov. hó 29-én a helybeli kath. Legényegyletben megjelentek. Először dr. **Novy F.** irod. tanár gyönyörködtette a nagyszámú hallgatóságot megnyerő, lebilincselő beszé-vel kifejtve az esztikai érzéseknek: az élvezet, a kellem, fájdalom, jó szép izlés stb. mibenlétét a fejtegetésével jelentékenyen közreműködött a szép iránti érzésünknek finomításához. Utána **Pazár Zoltán** tanár tartott leikes előadást a test edzéséről általában, a spártai, angol s a modern testi nevelést bírálva. Szavaltak: **Nagy Adorján**, **Miklós Vilmos** és **Federics J. e.** tagok. Ma d. u. 4 órakor az előadásokat folytatni fogják.

— **A fogyasztási szövetkezetekért.** Barsvármegye területén sok községnek van fogyasztási szövetkeze. Ezek a nép javát szolgáló intézmények bizonyára örömmel veszik tudomásul, hogy a földmívelési miniszter az 1909. évi költségvetésben 200.000 koronával emelte a fogyasztási szövetkezetek állami támogatására szolgáló dotációt.

— **Megzápult borok.** Magtörténik, hogy az új boron záptojás-zag érezhető. Ez a borba került kénytel ered. Az ilyen bort, ha a szag csekély, egyszerűen a csap alá tartott ciroksőprőn keresztül fejtjük le és gondoskodunk arról, hogy a csapból a bor cseppekre törve ömöljön a fejtőlyosba. Ezen esés alatt az a bűzös gáz, mely roppant illékony, a cseppekből beleömlik a pince levegőjébe. És így a bor szaga megszűnik. — Ha a zapszag nagyon erős, akkor a bort lefejtjük olyan hordóba, mely hektoliterenkint 5 gr. kénseleget kapott. Ez a kénselet meggyújtás folytán kénsavvá alakul át, amelyben a bort vékony sugárban eresztjük át. — Ez a kénsav a borral érintkezve átalakul kénné és vízzé. Az a néhány csepp víz szaporítja a bort, a kén pedig láthatatlanul apró por szemekben uszva marad a borban. — Ha most fejtés után három hétre a bort megderítjük, akkor a derítő szer ezeket a por szemeket magával ragadja a fenekre és a bor nemcsak tükros, hanem szagtalan is lesz.

— **A szultán cigarettái.** A világ legutóbbi és legdrágább cigarettáit a török szultán szívja. Palotájában külön pavilionszerű épület van, melyben hat kipróbált munkás keszti kézi gépekkel a szivarkákat. Törökország legkittünbő dohányát szállítják ide és a leveleket akkép válogatják, hogy száz közül egyet-kettőt találjanak méltónak arra, hogy a szultán számára feldolgozzák. A gyártás költsége a dohány árát bele nem számítva darabonként egy korona.

— **A képeslevelezőlap** ma már valószínűs iparra fejlődött. Egy német ipari szaklap jelenti, hogy 1908. év első felében Németország képeslevelezőlap kivitele 350 millió darab volt. A legtöbb levelezőlapot Amerika veszi, a hová az év első hat hónapjában 1,325.000 kg. súlyban 179 millió darabot szállítottak Németországból. Amerika után Anglia, azután Ausztria és Magyarország következik. Magis az 1907. évi eredménnyel összevetve határozottan csökkenés mutatkozik a kiviteiben, mert akkor 500 millió drb. képeslevelezőlapot szállított Németország.

— **Cselédszerződés és mintabérlevé.** O. vasónk nagy reszet közvetlenül érdekl a gazdasági cselédekről szóló törvény által beállott új helyzet. A gazdasági cseléd szerződése és bérlevele cím alatt **Szabó Tamás** dr. tollából egy gyakorlati szempontból igen érdekes és hasznos tanulmány jelent meg. A tanulmány szerzője megmagyarázza, hogy mi mindent főleg az a szerződésbe vagy a bérlevélbe be kell venni azért, mert a törvény ugyanis kötelező szabályokat állít föl, s viszont mi mindent nem szabad fölvenni a szerződésbe vagy bérlevélbe azért, mert a törvénnyel ellenkező megállapodások érvénytelenek. A szerző az egész törvényen átvezeti az olvasót, s végül egy szerződési és egy bérlevélmintát közöl. A gyakorlati szempontból igen értékes munka ára 30 fillér. Kapható a mi könyvkereskedésünkben is.

RÖVID HIREK. Királyi látogatás. V. Gusztáv, svéd király és neje tegnap Wienbe érkeztek, hogy uralkodónk előtt tisztelegjenek 60 éves jubileuma alkalmából. — **Meggyilkolt basa.** Izmail Mahir basát, hadosztálytábornokot, egy tiszt agyonlőtte. — **Az uesti rablókát.** Antosovicset és Piaskovszkit 3 3 évi börtönre ítéltek és Magyarország területéről örökre kiiltották. — **Státarium** Prágában kihirdették a státariumot. A hóhér Prágába utazott. — **A Magyar Al'am c.** laptársuk 49 évi fennállás után dec. 2-án utójára jelent meg.

Ami jól izlik az a szervezetnek rendszeren hasznosabb, mint a visszatetsző dolgok, különösen gyógyszerék. A „Scott's-Emulsió” fejtetlenül jó ízű, könnyen emészhető összeállítás a csukamáj-olajnak, mely gyermekek is előszeretettel vesznek. Kapható a gyógyszerárakban.

Közönség köréből.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik megboldogult **Sándor** fiunk temetése alkalmából résztvevő szives megjelenésükkel nagy fájdalomukat enyhíteni kegyesek voltak: a helybeli főgimnázium főt. igazgatójának és tanárainak, melyek a megboldogult oly igen tisztelt, ifjuságának, melyet annyira szeretett; továbbá az áll. tanítóképző int. tek. tanárainak s a tanító-jelölt uraknak; nemkülönb a megjelent t. közönségnek ez uttal mondunk jószágukért alázatos szívvel hálás köszönetet.

Léva, 1908. dec. 3.

Szöcs Albert és neje.

Nyilvános köszönet és nyugtázás.

Barsendred község előljáráóságától 15 K. 50 f., Baajka község előljáráóságától 4 K., Garamszentgyörgy község előljáráóságától 10 K., M. K. Salló község előljáráóságától 6 K. 57 f., Hőlvény község előljáráóságától 2 K. 96 f., Zsemélér község előljáráóságától 3 K., Késpénz — bab és krumplit; **Nagykoszmály** község előljáráóságától bab és krumplit; báró. **Révay Simonné** urasszonytól (Tajna) 10 drb. nyulat; **Dombay Vilmosné** urasszonytól pedig (Barsendred) 1/2 zsák diót és 1 malacot kaptunk **Szefánia** arvházunk céljaira.

Amidőn fenti kegyes adományok kéhez vételét — e lap szíveségéből — nyilvánosan is van szerencsénk igazolni; — fogadják e nemes szívű emberbarátok kis arváinkkal éreztetett jóindulatukért leghálásabb köszönetünket.

Léva, 1908. december 3-án.

Leidenfrost Tódorné, **Faragó Samuel,**
tb. nőegyl. elnök. nőegyl. titkár.

Szerkesztői üzenet.

V-n. Vámoslady. Köszönjük. Kövöljük. L. I. Zsaraóca. Nem kell az ürdögöt faira festeni Leánjak.

Hirmondó. Cikkének elejét mintha máshol is olvastuk volna a további fejtegetés pedig ellenkezik világérvényűnkkel.

Fráter. Klárját küldje be a Szt.-István-Társulat n. piratkínak a kiadóhivatálába, ott használják. Lilláját pedig vala név vallásos folyóiratnak, pl. a Mária kertnek K. Klocára. Mi egyiket sem közölhetjük. Versit még nem néztük át.

Lévai piaciárak.

Rovatvezető: Kónya József rendőrkapitány
Buzs m.-massanként 24 kor. 20 fill. 18 kor. 40 fill. — Kétszeres 18 kor. 60 fill. 24 kor. 80 fill. — Rozs 20 kor. 40 fill. 20 kor. 80 fill. — Arpa 16 kor. 60 fill. 16 kor. 80 fill. — Zab 16 kor. 40 fill. 16 kor. 50 fill. — Kukorica 15 kor. 40 fill. 16 kor. — fill. — Lencse 22 kor. 40 fill. 23 kor. 40 fill. — Bab 13 kor. 20 fill. 13 kor. 60 fill. — Kule 9 kor. 80 fill. 10 kor. 40 fill.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzései.

1908 évi nov. 29-től 1908 évi. dec. hó 6-áig

Születés.

A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek neve
Horváth Pál Kovács Julianna	fiú	Károly
Taliga Lajos Kovács Mária	leány	Margit
Gaál Ernő Zilay Erzsébet	fiú	Zoltán
Weinberger Zsigmond Kohn A.	fiú	Pál
Miklós Gizella	fiú	Alajos
Gyurits Rudolf Petrovics M.	fiú	Aladár

Házasság.

Völegény és menyasszony neve	Valószínű
Matlák Lajos öz. Szohan M. Pollák Mária	r. kath.

Halálozás

Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
öz. Kúcs Istvánné Pólya Zsuzsanna	78 éves	Ag. végkimerülés.
Szőcs Sándor	13 "	Szervi szívbjaj
Kohn Ilona	21 hó	Vörheny

Nyilttér.

A lélegzés

sokkal könnyebb már az első néhány adag SCOTT-féle Emulsio után is és ez a megkönnyebbülés napról napra növekedik.

Ezen és ezen tapasztalták ezt az utolsó

Az Emulsio. vásárlásnál a SCOTT-féle módszer ved-jegyét — a halaszt — kérjük figyelembe venni.

32 éven keresztül. Ép ily szembeötölő javulás az általános egészséget illetőleg.

Étvágy és álom

visszatér s az emésztés javul. Próbálja meg és meg fog erről győződni.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszertárban.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Enyhe, oldó házzsír mindazoknak, kik emésztési zavaraikban és az illó diétmód egyéb következményeiben szenvednek.

Egy eredeti doboz ára 2 korona.

Védőküldeményekben kérjük Moll kezeltetését.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ

Fájdalom oldó, bedörzsölés, a régi fűszeres házzsír helyettesítője és a házzsír helyettesítője. Eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógyszertárban és élelmiszerboltban.

Főszékhely MOLL A. gyógyszerész
Ca. kir. udv. szállító, Bács, I. Tüchlatban 9.

Varrónó Wilhelm Irén Bálhita-
utca 24. sz. gyermek-
ruha és blouzevarrónó elvállal minden a szak-
mába vágó munkát. Házakhoz is megy.

Kőfaragó. Lépcső, kockakő sirkeret és bármilyen szakmába vágómunkát és bármilyen nagy megrendelést is a legjutányosabb árban elvállalok — Nagybecsű megrendeléseket pontosan teljesít **Bukovics István** kőfaragó m. Vámos-Ladán.

Bunda és lábszak. Ertler Henrik bérkocsi tulajdonos Léva Zugó utca 2. sz. értesíti a n. é. utazó közönséget, hogy a téli idők alatt kocsi használatához utazó bundát és lábszakot csekély használati díjért kölcsönöz. — zárt (batár) kocsija is rendelkezésére áll.

Eladó ház és szőlő.

Kossuth u. 16. számú ház, mely a Klapka utcára is nyílik (13. szám) valamint Vargha hegyen levő szőlő szabad kézből eladók. Bővebb felvilágosítással ott a házbán

Kerestetik Lévai takarékos és takarékos hitelintézet részvények megvételére, bővebb felvilágosítást ad: Nyitrai Nándor. Léva. Patófi-utca 11.

Tenyész bika. Egy két éves sötét vörös fehér homlokú kifogástalan szép testállású berni tenyész bika eladó, Törén, u. p. Alsó-Várad. Taubinger Agost tulajdonosnál.

Berlet. A garamszentbenedeki katólikus olvasóköri italmérése 1909. évi január hó 1-től kezdve bérbeadó. Feltételek a kör elnökénél, Dr. Haiczl Kálmánnál megtudhatók.

Fodrásznő

fiatal kezdő helyben elfogad házhöz eljáró fésülés, havi szerény feltételek mellett. — Bővebbet Szanyó Ilona Szepesi-utca 29. sz.

Eladó ház A honvéd utcában, levő 18- és 20-ik számú újonnan, szí árban, épült két szép ház, nagy nyílt udvarral, egyenként, — vagy árilaknak együttvéve, 10 évi adómentességgel és kedvező feltételek mellett, szabadkézből eladó. Értekezhetni a tulajdonosnál.

RÉTHY-féle

pemetefü czukorkánál!

Vásárlásánál azonban vigyázzunk és hámozottan

mivel sok hasontalan utánzata van

1 doboz ára 60 fillér.

Csak R É T H Y-felet fogadjunk el.

Köhöges, rekedés és hurut ellen nincs jobb.

Szíves tudomására adom az igen tisztelt vevő közönségnek, hogy üzletemben az előnyösen ismert

OCCASIO ELADÁS

mint minden évben ez idén is folyó évi december 1-én vette kezdetét.

Eladásra kerülnek: fekete és színes selyemszövetek 3 féle árban, különféle ruhaszövetek, batizstok és zephirek.

Blumenthal Jónás,

női- és uri divatüzlet.

Léván.

Tüzifa

és Porosz község megrendeléseket elfogad és házhöz szállít

Braun József és fia.

Szőlő-oltvány

és vesszőzőri nagy képes arjegyzékemet ingyen és bérmentve küldöm meg, a ki címét tudja.

Ezen könyvet még az is kérje, aki rendelni nem akar, mert sok hasznos tudnivalót tartalmaz. Gyökéres oltványokból, amerikai és európai sáma és gyökéres vesszőből, a világhírű Delavare-ből 1 1/2 millió készlet. Orosz ár és pontos kiszolgálás. Cím:

SZÜCS SÁNDOR FIA

szőlőtelep, Bihardőszeg.

Kiskörös és környéken

Állandóan bor közvetítéssel foglalkozik

Heisler Lipót

borügynök és bizományos

KISKÖRÖS.

Felvilágosításokkal szívesen szolgál.

„M-i-t?” — „Papa megengedte! Hisz valódi Jacobi féle Antinicotin-cigarettafüvek fadóboxban!”

Figyelem! Csakis a „JACOBI” jézzessel valódi! Minden fadóbox egy érdekes búvészkártyát tartalmaz.

Tiszta csak

GLOBUSZ FÉMFIZTIFÓ KIVONAT

Egyedülálló, a legújabb találmány

az egész világon a legjobban ismert és leggyakrabban használt

szőlő-oltvány készítésére

az egész világon a legjobban ismert és leggyakrabban használt

szőlő-oltvány készítésére

az egész világon a legjobban ismert és leggyakrabban használt

szőlő-oltvány készítésére

az egész világon a legjobban ismert és leggyakrabban használt

szőlő-oltvány készítésére

az egész világon a legjobban ismert és leggyakrabban használt

szőlő-oltvány készítésére

Globusz

fémfiztífo kivonat

A legjobb

fiztífo szóra világon

**KÖNYVKERESKEDESÜNKBEN
tanuló felvétetik**

Csakis néhány gimnáziumi osztályt végzett ifjú vétetik fel,

NYITRAI és TÁRSA LÉVA.

Védjegy: „Horgony“

**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**

egy régióknak bizonyított háziser, mely már sok év óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyult köszvénynek, osztnal és meghűléseknek, bedörzsöléskeppen használva.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevasárláskor óvatossá legyünk és csak olyan üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjegyvel és a Richter cégjegyzékkel ellátott dobozban van csomagolva. Ára üvegekben: K-80, K-1.40 és K-2.- és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél, Budapest. **Dr. Richter** gyógyszerár az „Arany oroszlanhoz“ Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Mindennapi szétküldés.

NESTLÉ

GYERMEKLISZTJE
csecsemők lábbadozók
gyomorhajosok részére

A LEGJOBB ALPESI TEJET TARTALMAZZA

Egy doboz ára 1 kor. 80 fill. kapható minden gyógyszerárban és drogeriában, ugyanott ismertető iratok ingyen.

**Görcs csillapító szélhajtó
Hodony-csöppek**

1844 óta használatban levő étvágy-gerjesztő, emésztést elősegítő háziser. Egy üveg ára 1 k.

Két üvegnél kevesebb (2 K. 50 f. utánvét mellett) postán nem küldetik.

Beszerezhető:

Bittner Gyula gyógyszerárban
Gloggnitz (Alsó-Austria.)

Faj baromfi.

Élsőrangú szülőkötől származó 7 hónapos sárga orpington tenyésztéskasok és tyúkok kaphatók **Fekete Zoltánné** tenyésztetéből Zsarnócán (Bármegye), egyenkint 6-12 koronáért. Csomagolás 1 korona.

Még azokat is, akik éveken át mást használtak, meghőülította a valódi

Erő

SÓSBORSZESZ,

mert mindazt egyesíti magában, amit egy igazán jó és határos háziserből várni lehet.

Öre az egészségnök, fertőtlenít, erősít és edzi az izmokat, fájdalomcsillapító. Páratlan mint szájvíz, haj- és bőrápolószér.

~ Szükséges minden háztartásban, ~
Kapható mindenütt 30 fill., 40 fill., 1 és 2 koronás üvegekben.

Postán 10 kis üveget 3 koronáért küld utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után

Kosmos Laboratórium Győr.

Kapható mindenütt!

**Képeskönyvek
ifjusági olvasmányok,
dizsmunkák,
IMAKÖNYVEK**
nagy választékban

Nyitrai és Társa
könyvkereskedésében
LÉVÁN.

Karácsonyi Vásár!!!

Tisztelettel értesitem t. vevőimet, hogy selymek szövetelek, barchetok, szörmeáruk, kézimunkák, női- és férfi nyakkendők és egyéb divatcikkek, ugyszintén kiválóan

alkalmas ajándéktárgyakat mélyen leszállított áron árusítok.

Selyem és szövetmaradékokat minden elfogadható árn eladok.

Szíves megtekintést kér

tisztelettel

SCHÖNSTEIN HENRIK

női- és uridivat kereskedő.

Az elismert legjobb és legkitünőbb

Vetőgépek

„AGRICOLA“ újannan javított tolókerékrendszer szerint.

Acél ekék, Boronák, Hengerek.

„Arató-gépek fünek, herének,

Szénafordítók, Szénagyűjtők és arató gereblyék.

Szénasajtók, Szalmasajtók,

Bor. és gyümölcs sajtók.

Hydraulikus sajtók

Szőlő-zúzó, Szőlő bogyzók.

Gyümölcs-zúzó, szőlő és növény permetezők

Aszaló- és szárító készülékek

gyümölcs s főzeléknek.

legújabb szerkezetben készítenek és szállítanak

MAYFARTH PH. és Társa

gazdasági gépgyár, vasöntöde és gőzhámor

Alapítva 1872. **BÉCS III Taborstrasse 71.** 1050 munkás.

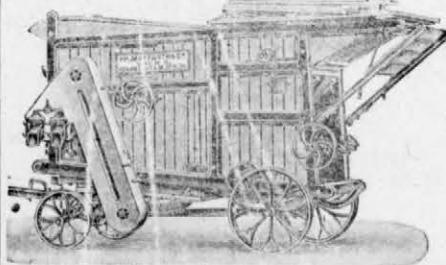
Kitüntetve több mint 590 arany, ezüst és bronz éremmel, az összes nagyobb kiállításokon.

Kaphatók: **KNAPP DAVID** úrnál Léván.

**** Részletes árjegyzék és számos elismerő levél ingyen. ****

Cséplőgépek

szabad. uj kenőgyűrővel ellátott görgős csapágyakkal kézi- járgány és motorhajtásra.

Járgányok vonóállatok befogására.

Legújabb gabona-tisztító rosták, Trieurek és kukurica morzsolók, **SZECSKAVAGÓK** daralók repavagók.

Szállítható takerék tű-h lyek és takarmány-füllesztők, fordítható gőzjelő szivattyúkat valamint minden más fajta gazdasági gépeket

Tisztasága **30.000** koronával szavatoltatik.

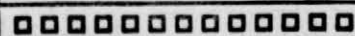

A konyhában és házban

mindent, ami egyáltalában mosható és tisztítható, csak

Schicht szarvasszappánval

tisztítunk. Ez szappan évtizedeken át folytatott beható és lelkiismeretes tanulmányosának eredménye. Mosóereje rendkívül, szavatolt tiszta és ment minden káros keveréktől. Gond nélkül használható tehát minden tisztítási célra, még ott is, hol különleges szappan felmondja a szolgálatot vagy különös gondossággal szükségeltetik.

GAZDASAGI CIKKEK:

gabonaszákok, gépszijak, vízmentes ponyvák stb. stb. gyári áron.

Portland és románcement, stukatórnád, kátrány, carbolinum, carbit, benzín creolin, carbolpor, elormész, carbolsav, naftalin, kék- és zöld gálic, kékpör és keupor, gyanta, rafiahámo, petrolcum, repeclaj, gépolaj, tovot'aszir, taggyu, kender, kóc, gummi és aszbestárú, kocsikenő mashaó, cocusz növényzár arlórepamag stb.

Esetek, meszelők, linoleum, lakk festékek, minden színben.
Husvágók, darálók, zománc-
és nikkal főzőedény, mérleg és súlyok, fagy-

algépek, jégszekrények, fürdőkádak, sárgaréz- és vaságyak, mosdók, k-révpár ényképezési gépek és kellekek, torakészletek, balászhorgok, villanyesengő kész eek stb. nagyválasztékban **kapnatók**

KERN TESTVÉREKNÉL LÉVÁN.

Knapp Dávid,

mezőgazdasági és varrógépek nagy raktára Léván.

Piactéren — nagy kiterjedésű gépraktárom céljára — újonnan épült házamban nagy választékú

állandó gépkiallítás

van berendezve, melynek megtekintésére az érdeklődőközön- séget — vétel kötelezettség nélkül is — mindenkor szívesen látom és szakszerű magyarázatokkal készséggel szolgálok.

Hazai gyártmányú gépek

u. m. **HOFHERR** és **SCHRANTZ** féle gőzesplő készletek, **GANZ** féle motorok minden nagyságban valamint minden e szakba vágó gépek és géprészek.

Uj czipész üzlet!

Tisztelettel értesitem Léva város és vidéke n. é. közönségét, hogy **Léván, a Petófi ut- czában**, (Kossuth Lajos-utca sarkán, Dro- geriával szemben)

czipész üzletet

nyitottam.

Nagyobb városokban s a fővárosban éve- ken át, — valamint helyben, **Kovacs Sándor üzletében** negy éven át, mint szabász — mű- ködttem s szakismereteimet gyarapítottam úgy, hogy képes leszek a n. é. közönségnek szakmamba vágó minden igényét a legpontosabban és leg- jutányosabban kielégíteni.

Nagybecsű párt'ogást kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

Dányi Béla

czipész mester.

Gondos javításokat gyorsan és jutányosan eszközölök.
Üzletemben törekvő flu tanoncznak felvétetik.

Meghívók

diszes kivitelben készítettnek
Nyitrai és Társánál Léván.

Ölfa eladás.

Az esztergomi főkáptalan Bars megye aranyosmaróti járásában levő Kistapolcsányi és Zsitvaapáti főraktáiraiban következő ölfa mennyiséget bocsátja eladásra.

Bükkhasáb	— — — —	5060	ürméter.
Tölgyhasáb	— — — —	592	"
Vegyes dorongfa	— — — —	390	"
Selejtfa	— — — —	540	"

Ezenkívül a főkáptalan felsőapáti erdejében kint a vágás területén eladó

1559 méter	bükkhasáb
336 "	tölgyhasáb
216 "	vegyeshasáb.

Oromfalu és Ebedeczen mintegy 200 m³ bükkszerta és 300 gömbölyű rud szintén eladatik.

Kereskedők és vállalkozók akik ez ölfa megvételére számitanak ajánlataikat a raktározott fánál külön-külön minden fa választékra **decz. 12-ig küldjék be Esz- tergomba a méltóságos Főkáptalanhoz** s egyuttal 10—15% bánatpénzt csatoljanak ajánlatukhoz. Az ela- dási feltételek az uradalmi erdőhivatalban Esztergomban és Zsitva apátiban az erdőgondnoksági irodában tudhatók meg.

Az esztergomi Főkáptalan
a pesti és esztergomi papnöveldek
erdészeti hivatala.

Figyelem!

Szőlőojtványt, szőlővesszőt ne ren- deljen addig, mig tolem árjegy- zéket nem kér! Gyökeres oltvá- nyok ezre 140 korona, Delaware ezre 100 korona.

Czim :

Szigyártó Nagy Mihály
Felsőseged, Somogy megye.

TATAI BRIKETT

== kitünő szobafűtési szén ==

Jutányos árban

azonnal szállítja :

Magyar Általános Kőszénbánya
Részvénytársulat

Budapest V. Erzsébettér 19.